

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4718/23
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Борис Богдановић адвокат из Београда, улица Сремска бр. 9, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милошин Ристић адвокат из Београда, ПФ 127, ради побијања дужникове правне радње, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П.бр. 2499/22 од 06.04.2023. године исправљене решењем истог суда П.бр. 2499/22 од 19.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П.бр. 2499/22 од 06.04.2023. године исправљена решењем П.бр. 2499/22 од 19.06.2023. године а жалба туженог **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу првом изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да Уговор о поклону двособног стана бр. ..., површине 58 м², стан на ... у ул. ... у ..., закључен између ВВ из ... као поклонодавца и туженог ББ из ... као поклонопримца, који уговор је потврђен дана 23.11.2017. године пред јавним бележником ..., под пословним бројем ОПУ: 1167-2017, нема правно дејство према тужиоцу АА у обиму потребном за намирење његовог новчаног потраживања према дужнику ВВ, досуђеног правоснажном и извршном пресудом Вишег суда у Београду П.бр. 760/12 од 03.02.2016. године, која је правоснажна 15.09.2017. године, а извршна 28.11.2017. године и решењем о извршењу Другог основног суда у Београду И.бр. 1109/20 од 12.06.2020. године и то: у износу од 5.102 евра, са домицилном каматом на противвредност овог износа у валути DEM, почев од 15.03.2000. године до 31.01.2002. године, а од 01.01.2002. године, па до 24.12.2012. године, са каматом коју прописује Европска централна банка на валуту евро, те од 25.12.2012. године, до исплате са

законском затезном каматом, у износу од 6.122,44 евра са домицилном каматом на противвредност овог износа у валути DEM почев од 30.03.2000. године до 31.01.2002. године а од 01.02.2002. године па до 24.12.2012. године, са каматом коју прописује Европска централна банка на валуту евро, те од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, у износу од 11.964,28 евра са домицилном каматом на противвредност овог износа у валути DEM, почев од 10.06.2000. године до 31.01.2002. године а од 01.02.2002. године па до 14.12.2012. године, са каматом коју прописује Европска централна банка на валуту евро, те од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, па се обавезује тужени ББ да трпи да тужилац АА из ... може напред наведено новчано потраживање да намири продајом непокретности која је предмет наведеног уговора о поклону и то: двособног стана бр..., површине 58 м², стан на ... у улици ..., у ..., све по правоснажности пресуде. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 238.210,00 динара.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20), Апелациони суд је нашао да је жалба туженог неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које повреде другостепени суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда следи да тужилац према мајци туженог - ВВ има новчано потраживање које је досуђено правоснажном и извршном пресудом Вишег суда у Београду П.бр. 760/12 од 03.02.2016. године где главница потраживања тужиоца без камате износи 23.188,72 евра у динарској противвредности. Мајка туженог је према тужиоцу имала правоснажно потраживање по истим пресудама, али се поводом њеног потраживања води нови поступак пред Вишим судом у Београду у предмету П 243/20 (у којем је донета неправоснажна пресуда 02.04.2021. године, којом је одбијен као неоснован противтужбени захтев тужене ВВ, будући да су пресудом Врховног касационог суда Рев 1941/18 од 29.08.2019. године укинута наведене пресуде у односу на њено потраживање, а делимично и потраживање тужиоца које није предмет принудне наплате у извршном поступку). Мајка туженог је по добијању пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5498/16 која јој је достављена 13.11.2017. године, са својим сином, овде туженим дана 23.11.2017. године закључила Уговор о поклону који за предмет има непокретност - двособан стан ..., у улици ... у ... Мајка туженог продала је у међувремену и стан у ... у ... чији је била власник. У извршном поступку ИИ 1109/2020 покренутом по предлогу тужиоца поводом наведене правоснажне и извршне исправе дана 12.06.2020. године донето је решење о извршењу које спроводи јавни извршитељ у предмету ИИ 97/20 где тужилац није могао да наплати своје потраживање, јер је јавни извршитељ на основу извештаја од 13.08.2020. године а према подацима од РГЗ-а утврдио да се мајка туженог не води као власник ниједне непокретности. По извештају јавног извршитеља који води извршни поступак у предмету ИИ 97/20 произилази да је од тужене а на основу правоснажне и извршне

пресуде П 760/12 од 03.02.2016. године од пензије извршног дужника ВВ наплаћен износ од укупно 591.921,12 динара до дана достављања извештаја јавног извршитеља односно до дана слања извештаја - 14.09.2022. године.

Полазећи од напред наведеног, применом одредби члана 280 став 1, 281 став 3, 283 став 1 и одредбе члана 285 став 1 Закона о облигационим односима, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца. Тужба за побијање дужникових правних радњи је поднета у законом предвиђеном року од три године, јер је правна радња – уговор о поклону као бестеретно располагање које се побија овом тужбом закључен и оверен 23.11.2017.године, а тужба је поднета 11.9.2020.године. Закључени уговор о поклону који је туженикова мајка закључила са туженим за предметну непокретност је предузет на штету тужиоца као повериоца. Тужилац неспорно има доспело потраживање према мајци туженог на основу правноснажне и извршне судске одлуке где је главница потраживања (без камате) износи 23.188,72 евра, мајка туженог је бестеретно располагала својом непокретном имовином у корист туженог уговором о поклону чиме је након доспелости потраживања тужиоца предузела радњу на штету тужиоца, јер нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања. Тужилац је доказао да је његов дужник ВВ инсолвентна, нема непокретне имовине што произилази из извештаја РГЗ-а. Пред јавним извршитељем је у току спровођење извршења тужиочевог потраживања према мајци туженог који се води под пословним бројем Ии.бр.97/20 које се спроводи на пензији, али имајући у виду висину потраживања тужиоца (23.188,72 евра без камате) и динамику спровођења извршења на пензији дужника (месечни износи од по 28.985,96 динара, односно 30.551,70 динара), као и године живота извршног повериоца овде тужиоца који је рођен 1936.године и извршног дужника ВВ, рођене 1949.године извесно је да тужиочево потраживање неће бити намирено у догледном року, а из разлога што средства мајке туженог као дужника нису довољна да се у разумном року намири потраживање тужиоца. Чињеница да је од извршног дужника, а како произилази и из извештаја јавног извршитеља од 14.9.2022.године обустављен износ од 591.921,12 динара, није од утицаја за другачију одлуку у овој правној ствари, јер ће се та чињеница ценити у поступку спровођења извршења и урачунати у износ неплаћеног дела потраживања.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд применио материјално право. Разлоге које је дао првостепени суд за доношење поменуте одлуке прихвата и овај суд као правилне и на закону засноване.

Апелациони суд је ценио жалбене наводе туженог, а који се свode на тврдњу да у конкретном случају нису били испуњени законом прописани услови из одредбе члана 281 Закона о облигационим односима, односно да нису била кумулативно испуњена три услова и то да поверилац мора бити оштећен правном радњом дужника, да тужник мора имати намеру да оштети повериоца и да треће лице мора бити несавесно, јер ВВ као дужник није знала нити је могла знати да ће њено потраживање након више од две године од закључења спорног уговора бити укинута, па према томе није ни имала намеру да оштети тужиоца, а до сада је од извршног дужника наплаћен износ од око 7.712,00 евра, али је сматрао да су предњи наводи неосновани.

Одредбом члана 280 Закона о облигационим односима прописано је да сваки поверилац чије потраживање је доспело за исплату, и без обзира када је настало, може

побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца (став 1), те да се сматра да је правна радња предузета на штету поверилаца, ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања (став 2). Одредбом члана 281 став 2 предвиђено је да ако је треће лице дужников супруг или сродник по крви у правој линији или у побочној линији до четвртог степена или по тазбини до истог степена, претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцима, док је ставом 3 прописано да код бесплатних располагања и са њима изједначених правних радњи сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повериоцу и за побијање тих радњи не захтева се да је трећем лицу то било познато или могло бити познато.

Према томе, осим доспелости потраживања за исплату, за побијање дужникове правне радње потребно је да је она предузета на штету повериоца, а што значи да се дужник таквом радњом довео у стање инсолвентности и да се штета за повериоца састоји у томе што он не може остварити своје потраживање према дужнику управо због те његове инсолвентности. Поверилац мора да докаже да дужник нема друге имовине или да је она недовољна за намирење повериоца, а што је последица предузете правне радње која се побија. Напред цитираном одредбом Закона о облигационим односима, као први услов побијања правне радње дужника прописано је да постоји доспело потраживање које подразумева потраживање у одређеној висини и року доспелости, а као други услов побијања је прописано да је правна радња предузета на штету повериоца тог потраживања, те како је циљ побијања правних радњи дужника да се штета отклони и повериоцу омогући наплата потраживања у целости и у року доспелости или најкасније у разумном року након тога из наведене одредбе закона произилази да је правна радња предузета на штету повериоца, ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење потраживања повериоца. Употребљене речи “Сматра се”, у наведеној законској формулацији изражавају необориву законску претпоставку (*praesumptio iuris et de iure*), о томе да оштећење повериоца постоји увек када услед извршења побијане правне радње дужник нема довољно средстава да намири повериочево потраживање, што значи да противник побијања, тј.лице које против кога се подиже тужба за побијање, не може доказивати супротно.

У конкретном случају су испуњени законом предвиђени услови за побијање дужникових правних радњи, (постоји доспело потраживање тужиоца, висина потраживања, располагање дужника уговором о поклону у корист сина као сродника у правој линији чиме је дужник доведен у ситуацију да нема довољно средстава за наплату тужиочевог потраживања) и тужба је поднета благовремено. Услед радње која се побија објективно је дошло до негативне промене у дужниковој имовини, тј.она је смањена, односно намирење повериоца, овде тужиоца, је онемогућено. ВВ је спорни уговор о поклону сачинила десет дана након што јој је достављена одлука Апелационог суда у Београду (где је правноснажно утврђено постојање потраживање тужиоца), а оштећење као општа претпоставка побијања је околност која је стварно и објективно постојала у тренутку подношења тужбе од стране тужиоца за побијање правне радње. ВВ је знала да својим располагањем умањује своју имовину, односно штети свог повериоца, конкретно овде тужиоца, а сходно одредби става 2 и 3 члана 281 Закона о облигационим односима и обзиром на врсту располагања законска је претпоставка да је трећем лицу било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету

повериоцима. Њен једини приход је пензија од које се у извршном поступку одбија одређени новчани износ. Међутим, циљ и сврха института побијања дужникових правних радњи је да се отклони штета и да се повериоцу омогући наплата потраживања у целости и у року доспелости или најкасније у разумном року након тога а што свакако не би био случај у конкретној правној ствари, уколико би се овим темпом наставила наплата тужиочевог потраживања обуставом од пензије извршног дужника.

Насупрот жалбеним наводима туженог наплатом потраживања тужиоца према дужнику у односу на обуставе пензије тај поступак се не може сматрати целисходним из разлога што се ради о већем новчаном износу (око 44.000 евра главница и камата), због чега је дужник практично инсолвентан, а према члану 280.став 2 ЗОО дужник је инсолвентан уколико нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања. Дакле, услов да би се побијала дужникова правна радња није да дужник нема уопште средстава за испуњење повериочевог потраживања, него да средства са којим располаже нису довољна за брзо, ефикасно и благовремено намирење повериочевог потраживања у целости и у најкраћем разумном року. Иако дужник има примања-пензију, то не представља сметњу за побијање уговора о поклону непокретности као штетне правне радње којом је дужник умањио своју имовину у тој мери да према тренутном стању иста није довољна за намирење тужиочевог потраживања у дужем временском периоду. Намирење утврђеног новчаног потражива од око 44.000 евра (главни дуг и камата), путем месечне обуставе од пензије тужиочевог дужника у предметном случају трајало би више десетина година и као такво не би било ефикасно, ово нарочито имајући у виду и године живота повериоца (1936 годиште) због чега апелациони суд прихвата становиште првостепеног суда да имовина дужника није довољна за намирење тужиочевог потраживања.

Дакле, како су у конкретном случају били испуњени законом прописани услови за побијање дужникових правних радњи, то је правилна одлука првостепеног суда којом је усвојио тужбени захтев тужиоца, док ће јавни извршитељ који спроводи поступак извршења у предмету Ии.бр.97/20 у сваком случају ценити и узети у обзир и новчани износ који је до сада принудно наплаћен од извршног дужника ВВ, а по правноснажној и извршној пресуди П.бр.760/12 од 03.02.2016.године.

Приликом доношења другостепене одлуке, Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе туженог, али је нашао да се истима не доводи у сумњу законитост и правилност одлуке, те да су исти релевантни за другачију одлуку суда с обзиром на напред изнето правно становиште.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке побијане пресуде, с обзиром да је донета правилном применом материјалног права из одредби члана 153 и 154 ЗПП-а, па су тужиоци који је у овом спору успео, признати нужни и неопходни трошкови за вођење ове парнице, а све с обзиром на вредност и врсту предмета спора према важећој АТ и ТТ у време доношења судске одлуке.

Из изнетих разлога, применом одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић